

พิจารณา “สิทธิของกลุ่มคนจนเมือง”

คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา ได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการ โดยมีนายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ ประธานคณะอนุกรรมการ เป็นประธานการประชุม เมื่อพิจารณาประเด็นสิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคล เรื่อง สิทธิของกลุ่มคนจนเมือง ตามรายงานการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี 2565 โดยเชิญผู้แทนจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และกรุงเทพมหานคร มาให้ข้อมูลต่อที่ประชุม ซึ่งคณะอนุกรรมการได้รับทราบข้อมูลและข้อค้นพบที่สำคัญต่อประเด็นดังกล่าว ดังนี้

ข้อค้นพบที่สำคัญ

- หน่วยงานทั้งสามหน่วยงานมีการขับเคลื่อนการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มคนจนเมือง โดยการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มคนจนเมืองมีอาชีพและรายได้ในการนำไปสู่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- ปัญหาคนจนเมืองเกิดจากทัศนคติของตัวผู้มีรายได้น้อย คนยากจนที่เป็นผู้รับมาโดยตลอดและสังคมมีความเปราะบางของสถาบันครอบครัว / มีกลุ่มคนผู้มีรายได้น้อยและคนเร่ร่อนจำนวนมาก ไม่มีที่อยู่อาศัย
- การกำหนดนิยามคำว่า “ความยากจน” หรือคำว่า “กลุ่มคนผู้มีรายได้น้อย” มีความแตกต่างกันของแต่ละหน่วยงาน และกฎหมายแต่ละฉบับ
- พม. มีภารกิจหลักในการดูแลพัฒนาให้ที่อยู่อาศัย แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่จะไปจัดการเรื่องดังกล่าว/ระบบการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ มีความเหลื่อมล้ำสูง
- การจะพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืนในที่อยู่อาศัย รายได้ ปัจจุบันยังไม่ได้มีการพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบ ดังนั้น หากภาครัฐมีการเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ทั้งการเมือง การสร้างอาชีพ จะทำให้กลุ่มคนดังกล่าวเข้าถึงสวัสดิการและบริการภาครัฐได้อย่างมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- ปัญหาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน ยังไม่มีการบูรณาการซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการ

- ที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัย 4 ที่จำเป็นของมนุษย์ ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาเรื่องดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐจึงควรผลักดันเรื่องดังกล่าวอย่างเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องต่อไป และเห็นว่าแผนแม่บทฯ จะต้องมีความสอดคล้องกับแผนแม่บทอื่น ๆ ของแต่ละกระทรวง เพื่อยกระดับรายได้ สร้างศักยภาพในเรื่องที่อยู่อาศัยให้แก่กลุ่มคนจนเมือง
- หน่วยงานภาครัฐควรมีการแก้ไขปัญหาเชิงระบบ โดยให้ทุกส่วนราชการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาคอนจนเมือง และประการสำคัญควรส่งเสริมให้ตัวของผู้อยากได้ กลุ่มคนยากจน ผู้มีรายได้น้อยได้เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อพัฒนา/ปรับปรุงปัญหาตนเองเพื่อให้เกิดความยั่งยืนอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
- ปัญหาคอนเร่ร่อนเป็นปัญหาที่ไม่สามารถขจัดได้อย่างเบ็ดเสร็จ หน่วยงานภาครัฐเน้นให้การช่วยเหลือ/ดูแลบริการสาธารณะมากกว่าการปราบปราม/บังคับใช้กฎหมาย จึงมีข้อพิจารณาว่าหากหน่วยงานภาครัฐมีวิธีดำเนินการดังกล่าวในอนาคต จะต้องไม่มีอัตราของกลุ่มคนดังกล่าวเพิ่มขึ้น
- หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีหลักประกันว่ากลุ่มคนดังกล่าวจะไม่เป็นภัยคุกคาม/สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับประชาชนทั่วไปที่ใช้ชีวิตปกติ และนักท่องเที่ยวในทุกพื้นที่

